

CÉDRIC SAPIN-DEFOUR

JEHO VŮNĚ PO DEŠTI

NEJVĚTŠÍ ŠTĚSTÍ PŘICHÁZÍ
PO ČTYŘECH TLAPKÁCH...

PŘELOŽILA
TEREZA HODINOVÁ

JEHO VŮNĚ PO DEŠTI

© Stock, 2023

Published by arrangement with Lester Literary Agency & Associates

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Tereza Hodinová, 2025

Cover © Henry Sene Yee, 2025

Cover photo © author, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-6614-7 (pdf)

JEHO VŮNĚ PO DEŠTI

CÉDRIC SAPIN-DEFOUR

přeložila Tereza Hodinová

*Paní od bílého potoka,
jejíž vzlety a pády
utvářejí všechny mé dny*

PRVNÍ ČÁST

Propustnost pro štěstí nebo něco na ten způsob.

Kdo jinak vysvětlí nečekané?

Setkání, která nám mají zkrášlit život, se zpravidla objevují neohlášeně uprostřed ponurých dnů. Před očima se nám odvíjí všednost dne, temného a bledého zároveň, a my neočekáváme nic než zítřek. Až příliš dobře si uvědomujeme nedostatky světa a tak málo svůj záviděníhodný osud, když tu nám šťastná náhoda ohlásí, že jsme na radě. Zvláštní kyvadlo propojující velikost příběhu s nepravděpodobností jeho výskytu...

Pasáž v nákupním centru, to není nijak povznášející. Ta v Carrefour v Sallanches není výjimkou. Nejdřív vás omráčí nízkým stropem z šedých čtverců, jako by obloha vůbec neexistovala a ani nám moc nechyběla. Pak vás to začne zpracovávat. Všudypřítomné bílé světlo vámi pronikne jako vrták, a pak už necítíte nic. Nakonec hluk, spousta hluku, naše doba nechce ticho, kdosi odněkud vykřikuje všelplatné recepty na lepší život;

můžete bloudit, schovávat se nebo na to kašlat, on si vás stejně najde. Každých deset kroků něco bliká. Všude kolem lidé, kteří jsou na to zvyklí, a já jsem jedním z nich. Jsou to místa, kde se člověk vzdal všech plánů na milost, včetně jednoho z jejich nejvěrnějších rouch, zdrženlivosti. Jsou to místa bez skutečné duše a ta moje v nich navždy zhrubne.

Bar se jmenuje Le Pénalty, ale mohl by to být i Le Corner. Na jeho brčálově zelených vitrínách je poutač, na něm vysoký, tmavovlasý, trochu připlešlý muž v modrém, který vypadá jako Zidane, a balony nakreslené bílou fixou. Můžete si tam dát stovku nápojů, zahrát si trojsázku, loto nebo nakoupit tabák, je to pokladnice závislostí a nic nebrání, abyste je mohli mít všechny. Přinesou vám turka, o kterém Francouzi tvrdí, že je vynikající, a kakaový oříšek v celofánovém obalu. Lidé u baru se hlasitě baví, probírá se nevyhraněná geopolitika. Zdá se, že jediné, co činí život snesitelným, je schopnost všechno vysvětlit a označit jediného viníka.

Popadnu noviny. Když je člověk sám na veřejných místech a chce zamaskovat svou existenci, chopí se první maličkosti a dělá zaneprázdněného. V roce 2003 ještě existují tyhle skromné místní inzertní noviny s číslem okresu, v tomto případě sedmdesát čtyři. V rozích jsou kresbičky, které si tam načmárali čtenáři před vámi. Měly význam jen pro ně, nejspíš jim musely dělat dobře. Na těch několika stránkách vyčarují článek z čehokoli, v podstatě z ničeho. Ponořím se do nich, větší ambice dnes nemám. Některá oznámení přesahují hranice Horního Savojska.

Čtu jen tak nazdařbůh, přeskakuji spoustu řádků, od krámu za třicet eur po jiný za tři sta. Beru za vděk vším, nehledám nic

víc než líbivé příběhy. A vtom na mě vykouknul. Na straně šest, vlevo nahoře, pod malou skvrnkou vody, která dodala slovům slintající vzhled, hned vedle ojeté J5 s platnou STK za cenu dohodou a Marca, dalšího starého mazáka na trhu, který hledá neohroženého mladého muže ke společným toulkám. Takže to máme stranu šest s opotřebovanými mašinami, zapálenými muži a pak s ním, trpělivě nehybným, hluchým k tomu všemu ruchu, již teď poklidným. Stojí tam mezi dvanácti téměř stejnými sourozenci: lišili se jen pořadím, v jakém přišli na tuto Zem, všichni se narodili čtvrtého října 2003. V našem světě všechno začíná narozením; zjevení je něco jiného. Dvanáct bernských salašnických psů, chudák matka, horké léto, dvanáct štěnat, z nich šest pejsků a šest fenek, ale i tady, stejně jako jinde, dominuje mužský rod. Dvanáct najednou, tomu říkám vrh. Ve francouzštině to samé slovo označuje snesitelnou zátěž při stavbě. Objednávám si druhou kávu. U baru drží růžová paní v náručí jakéhosi pekinéze a já si pořád nejsem jistý, jestli umí chodit.

V naději, že uniknu tomu rámusu, se vydávám z baru směrem k centrální chodbě. Hluk se pouze mění. Proti mně visí plakát plný bílého písku, svítí z něj nezvyklý odstín modré a rozehrátá mladá žena uhání ze všech sil. Stojí na něm: „Přestaňte snít o svém životě, žijte své sny.“ Lidi taky všemu uvěří! Aniž bych věděl proč, vytočím číslo dole na inzerátu. Volání, impuls, něco, co táhne i pobízí zároveň. Člověk si myslí, že je to jen rozmar, ale ono to tlumeně klíčí už po mnoho let, zná vás to tak dobře, že jakmile tomu dáte volný průchod, vynoří se to pod maskou okamžitého impulsu nebo pravdy odjinud.

Madam Château, tak se jmenuje majitelka, odpovídá s pohotovostí lidí, kteří v tom umí chodit. Sdělí mi, že štěňata jsou volná, až na jedno, ale není pochyb, že půjdou rychle na odbyt. Trochu mě to rozladí, mám akorát dost těch neustálých výzev k rychlosti. A zrovna v této chvíli, jejímž účelem je vychutnat si to. Až na to, že to malé nic patří mně, vecpe se všude a svévolně si diktuje, o co se mám snažit. Odpovídám s neohrabaností, jakou se vyznačují společensky neobratní lidé, kteří se realitě brání – podle jejich názoru vhodně – pomocí humoru: vzhledem k tomu, že jim je teprve měsíc a sotva chodí, jsou trochu malí na to, aby tak rychle odešli. Odvěti s nýmým nezájmem, což potvrzuje, že jsem zašel příliš daleko. Ale myslím, že ji chápu. Hraje svou roli dokonale, přišel její čas zúročit noci, které strávila péčí o těhotnou fenu, v hlavě nazpaměť naučené číslo na pohotovostního veterináře. Nastal čas využít sladkých citů, které člověk chová k psovi. S láskou se dá bezostyšně obchodovat, je to dokonce snadné, tak nicotnou cenu má. Říkám jí, že se o víkendu určitě zajedu podívat a jestli jí to vyhovuje. Slovo *určitě* je pěkný šibal, chtěli bychom, aby skrytě vyznělo jako *snad*, a ono přitom křičí samozřejmostí. *Podívat a jestli* se také neobjevilo z ničeho nic, je to jako ta věta, která padne u pokerových stolů, když se osud milostivě přikloní na příznivou stranu našeho života.

Zavěším a vrátím se ke svému vratkému stolku z šedého umělého mramoru, u kterého by měli debatovat Sartre a Platini. Čeká mě tam závat, jedna z těch, které tak výtečně vyvolávají protichůdné pocity nadšení a zábran. Víím, co to znamená jet tam někam poblíž Máconu. Není to návštěva. Ani další námět

k přemýšlení. Není to odklad. Je to provokace. Znamená to dopřát dvěma živým bytostem setkat se a propojit své životy na tisíce dní. Klíčovím láskám se nelže. Jestli tam moje bílá do-dávka zamíří, nebude to proto, abych se podíval, ale abych si opatřil něco skutečného, co v sobě nese plno vlastních radostí a nedostatků. A budu za to zodpovědný výhradně já, protože on nebo ona – pokud vím – žádné požadavky nevznese.

Už jednou jsem „měl“ psa, Īka, báječného společníka s béžovým tělem a tmavýma ušima, kterého jeho předchozí majitelé (tak někteří lidé vnímají svůj vztah k tomuto pohyblivému se předmětu, pak tu jsou i *páníčci*, ale co na to říct?) pokřtili na Ivoire a pak ho zbaběle opustili. Jejich hračka, stejně jako jeho jméno, Slonovina, nebyla ničím víc než cennou věcí, kterou si pro sebe urvali, vystavili na odiv a která se omrzela. Jednoho dubnového rána jsem zajel do útulku v Brignais a vyprázdnil jednu ze stovky zaplněných klecí. Pes byl tak málo slonovinový, že vůbec neodpovídal tomu sladkému jménu žádostivosti. Īko našemu kmenovému vkusu vyhovovalo lépe. To byl začátek světlého příběhu, jehož konec jsem si nedokázal představit; neustálá radost ve vodě, ve sněhu, v lesích, blízko ohně, blízko života a přímo na rozhraní, ustavičné vytržení, které však netrvalo dlouho. Jednoho dne, aniž by si stěžoval, natekla Īkovi čelist krví. Nasedl jsem do auta svých rodičů, velkého a spolehlivého, a odvezl ho do veterinární školy v Maisons-Alfort. Bylo to jediné zařízení schopné provést sken, toto základní či nepřístupné vyšetření, podle toho, jaké místo přidělujeme zvířatům ve své vlastní vizi užitečného světa. Veterinář mi sdělil, že mu zbývá jen několik měsíců života, psi napodobují lidi až

po všudypřítomnou rakovinu. Další vývoj mu bohužel dal za pravdu; veterináři mají ten nešvar, že se jen zřídka kdy mylí. Brečel jsem čtyři hodiny v kuse v koloně na A6, dokud mi tělo docela nevyschlo. Musíš plakat, říkávala moje babička, slzy uvnitř bolí mnohem víc a rozloží ti kosti. Ěko spal na zadním sedadle a já sám sebe přesvědčoval, že nic nepochopil, že si psi svou konečnost neuvědomují; u zvířat přísaháme na jejich jasnozřivost nebo nevědomost, podle toho, co nám uchrání srdce. Jednoho rána, po tisíci sobeckých odkladech, zvítězila láska nad příchylností. Bylo třeba zvednout telefon a domluvit si schůzku, která nám změní život: znamenala zajít k našemu veterináři, k tomu jeho i tomu mému, a pak odejít sám, obraný, s obojkem a hrstí chlupů jako jediným talismanem. Pár centilitrů ze stříkačky, budoucnost zhasne a nic už se nevrátí. Myslím, že Ěkovi se u nás na Zemi líbilo, měli jsme nesčetné plány, ale oba jsme věděli, že čekání není nikdy ta lepší volba.

Od té doby provází jeho nepřítomnost všechny mé dny a mně se nezdá úplně správné, že život pokračuje dál. Vím tedy, o jaký citový závazek se jedná. Už jsem brečel s psí známkou v dlaních. Pořídit si psa znamená přivítat u sebe nepomíjející lásku, nikdy se neodloučit, o to se postará život sám, stárnutí je matoucí a konce nesnesitelné. Pořídit si psa znamená zmocnit se chvilkového bytí, zavázat se k naplněnému, bezesporu šťastnému životu, který je také nenapravitelně smutný, ničím nešetřící. Není žádným tajemstvím, jak toto spojení dopadne. Ať už to odmítáme, nebo si to umíme alespoň trochu představit, v obou případech nás obchází a drtí smutek a je to zvláštní tanec, ten každodenní koloběh zápasící o to, aby radost měla

JEHO VŮŇ PO DEŠTI

navrch, aby odsunula to, co je zřejmé, a přebila to. Biologie, takzvaná věda o životě, nemá příliš v lásce smíšené románky. Pokud se vaše rodičovská láska týká dítěte vašeho druhu, čas způsobí, že vás přežije, a vy se nebudete muset trýznit tím, že jeho život skončí. Když se zamilujete do živého tvora jiné kategorie a s průměrně danou délkou života, neúprosná logika poukáže na datum, kdy tento novorozenec dožene váš věk, překročí ho a zemře. Je to naprosto nelogické, vrcholný paradox, a ne zrovna nejlaskavější: smrt psa je proti přírodě. Znamená to, že toto štěstí má své datum spotřeby, a ať se dennodenně sebevíc snažíte zpomalit jeho život nebo urychlit svůj vlastní, prostě to tak je. S chronobiologií nelze vyjednávat, psi chřadnou. Milovníci papouška šedého to dobře pochopili a utírají si oči méně často. Obohatit svůj život přítomností psa znamená pochopit, že štěstí utváří smutek, znamená to zvážit, jak málo je ztráta rozpustná ve vzpomínkách, ať už jsou jakkoli rozsáhlé a šťastné; znamená to přijmout, že každá prchavá minuta je prožívána sedmkrát intenzivněji než obvykle, znamená to narazit na tento svůdný a závratný projekt, neodbytý žádný okamžik a oslavovat život až do dna. Pro tuto realitu a odvalu, kterou vyžaduje její přijetí, mám okamžitý a konečný obdiv ke každému, kdo si oddaně adoptuje psa.

Když jsem vyšel z Pénalty, myslel jsem jen na to. Říkal jsem si, že nastal čas, abych do svého života znovu vlil trochu té odvahy milovat. Na skok jsem se ještě vrátil, abych si koupil jeden z těch stíracích losů. Můj horoskop byl totiž nevalný a toto byl jediný způsob, který jsem našel, jak tento den jednou provždy obrátit ve svůj prospěch.

Před nákupním centrem bylo krásně, kdo by to byl řekl.

Zavolal jsem znovu paní Château, která to stejně rychle zvedla. Nakonec se u ní stavím dnes, v sobotu, má přece nárok na volnou neděli jako všichni ostatní. Než nastartuji dodávku, jejíž plechy by s přehledem pojmuly i velkého psa, rozhlédnu se po horách. Z parkoviště vidím jasně se rýsující Montblanský masiv a pohoří Fiz, které nahání strach. Oba vybízejí k odvaze. Nechávám svou mysl bloudit, ale z obavy, aby se mi nevymkla z rukou, jí našeptávám, aby se vydala cestou snů.

Pak se vzchopím a použiji všechny intelektuální akrobatické triky, abych přehlušil nesporný účel této cesty: je to velmi nerovný souboj. Chytám se rozumu, kterého se obvykle bojím. Říkám si, že sobota je velmi špatný den na přijímání důležitých rozhodnutí, která mohou ovlivnit budoucí život. Je to den ekonomické a symbolické zranitelnosti. Pokud to byl náročný týden, dožadujeme se patřičné lehkosti, svého poobědového šlofíku, často delšího, než je třeba, a přehoupneme se do druhého extrému. Dokonce se odvažuji vznést otázky identity. Od roku 2002 a Le Pena v druhém kole prezidentských voleb jsou v módě debaty o bytostech přirozeně nadřazených ostatním a o nepropustných hranicích. Extrémistům všech směrů se podařilo vnutit nám svá témata, skrze která je třeba číst svět, a obávám se, že Francouzi mají chuť to zkusit. Bernský salašnický pes z Mâconu, to je něco, čemu říkám alogenní podvod. Já, kterého už od malička provází alpská mytologie, svatý Bernard, Rébuffat a nedosažitelné edelweiss, jedu navštívit ikonu bernských pastevců krav do plochých záhybů departementu Saône-et-Loire. To je jako sen ve slevě, který zneuctívá původ,

JEHO VŮŇ PO DEŠTI

vyšňořený Zermatt by měl větší jiskru. A kyvadlo se vrací, přesvědčuji sám sebe o opaku. Skutečnost, že do hry vstupuje určitá vzdálenost od strnulosti německy mluvícího Švýcarska, nijak nezkalí podivuhodný život, který by tento pes mohl prožít. Kurz švýcarského franku a moje záliba v souhře mě nakonec přesvědčí o půvabech Burgundska. Jak je život přizpůsobivý.

Podívám se na mapu. Confrançon. A40. D1079.

Je to blíž, než se zdá. Kdo ví, možná hned na dosah.

Dvě stě kilometrů, to je sotva sen. Přijíždím do Confrançonu, do jednoho z těch koutů Francie, kterým je diagonála prázdnoty ukradená. Vesničky jsou tu nesmírně malebné, když jimi projíždíte, ale tak nudné, kdyby schránka na dopisy nesla vaše jméno. K domu paní Château se z vesnice dostanete po malé klikaté silničce, která se vine podél úhledných polí zlatožlutého čehosi; v jedné z osamělých zatáček stojí ve stínu dubu Citroën Dyane.

Po cestě jsem si představoval sám sebe jako milovníka krásných knih nebo dobrého vína, který otvírá dveře knihkupectví nebo vinotéky, přísahá si, že odejde s prázdnou, přesvědčuje sám sebe, že pouhá návštěva těchto tržišť příslibů bude stačit, aby se nasytil, a téměř nikdy se mu to nepodaří. Nejlepší na lhaní sobě samému je, že je vám to laskavě odpuštěno, takže naoko věříte v možnost zbabělého ústupku.

Podle požadované odezvy bych věděl, komu zavolat, abychom probrali odůvodněnost této cesty tam a zpět s jasným

motivem, ale neozval jsem se nikomu. Příliš jsem se bál výrazů skepse nebo, což by bylo ještě horší, zdvořilé podpory. Těší mě, že začátek tohoto příběhu zůstane utajen, protože jeho posuzování bude brzy spolehlivě na programu většiny lidí. A přestože – pokud jde o štěstí – má tento stav mnoho nevýhod, nemuset se starat o názory toho druhého, nepodřizovat nic slastem a strastem blízkosti, to vše patří k silným stránkám svobodného života. Představuji si sám sebe jako Tintina, kterému dělají společnost jen andílek a dáblík – a ti zuřivě polemizují o definici života, který stojí za to žít; v mých vzpomínkách vždy převládal optimismus. V naší existenci jsou vrcholy, které nás zvou zpět do krajin dětství. Tehdy zažíváte nostalgii po časech, kdy jste věřili snům; byly samozřejmě, neodvolatelné, nenechaly se ovlivnit napomínáním laciných proroků, znalců nelehkých zítřků, těch, kterým jsme říkali staří lidé. Teprve později, obroušení životem, jsme začali přemýšlet především v termínech omezení.

Několikrát jsem po cestě zastavil. Hltal jsem kilometry, aniž bych je vnímal, s hlavou v oblacích a plný toho, co nastane. Do relity mě vrátily jediné obavy z toho, že jedu špatně. Čeká mě milostné setkání se značnou dávkou závratí, protože druhé srdce tohoto příběhu na to není připravené a možná o to ani nestojí.

Pokud jde o jakoukoli životní zákrutu, platí, že zvažování toho, co jste ochotni obětovat a čím vás naopak obohatí, je zdravým návykem, který je vhodné podstoupit. Je to dobré na srdce. Ve světě zhýčkaných lidí – k nimž patřím i já – existují dva tábory: ti, kteří neúnavně ctí svůj status živé bytosti, bojí se zakrnění a rozvíjejí bytostný zápal pro nejisté dny, a na druhé

straně ti, kteří se spokojí s tím, že se jim nepříhoda nic, přísně vzato nic jiného než zvyk, hromadí identické, nenahraditelné dny a od života si nenárokují nic jiného než být viděn a nerušit, prosím. Každou hodinu se tak usilovně snažím nenapodobovat ty druhé, až je to vyčerpávající. Mám se tím štěnětem i přesto ohánět jako výkřikem naléhavé potřeby žít? To by znamenalo propadnout se do nejpalcivějšího odcizení, do povinnosti být svobodný. Znamenalo by to předstírat, že o osudu ostatních živých bytostí rozhodují jen moje touhy. Znamenalo by to milovat ho méně než sebe. Zatímco v očích mnoha lidí je adopce zvířete kosmetickou záležitostí, tak jako se handrkujeme o barvu saka, mě vyhlídka na to, že se zavážu tak velkou částí sebe sama, rozrušuje až k nevolnosti a to je příjemné.

Dům je velký statek ve tvaru písmene L, kratší strana zrenovovaná a atraktivní, pokrytá terakotovými taškami, delší strana v původním stavu, se střechou z černých a několika červených plechů, plná vzpomínek a neuspořádaných tužeb. Ze stěny kratší strany opět vykukují kameny, na větší odolává mazanina. Děti chtějí změnit dům svých rodičů, vnoučata ho znovu objevit.

Člověk se nemůže splést, psi jsou tu všude. Chcete-li vejít, nemusíte zvířata přímo milovat, ale nesmíte se jich bát; paní Château je před exekutory dobře chráněna. Vstup na pozemek ohraničují dva kamenné sloupy se lvími hlavami, které nespojuje žádná brána, možná jednou. Ani kolem sloupů není žádný plot, tady se žije pod širým nebem, ačkoli se snilo o panství.

Skutečně, psi jsou tu všude! Malí, obrovští, neklidní i pomalí, tiší, uštěkaní, vstřícní i nedůvěřiví, někteří v kotcích, většina ponechaná na volno, žádný uvázaný, ani na dlouho, ani

na krátko, všichni v krásné vřavě. Psi, kteří se tu narodili, mají štěstí: voní to tu pohybem, mísením a pružnými pravidly; raný návyk na svobodu je nekonečným přínosem. Zastavím zhruba uprostřed dvora ze strachu, že některého z těchhle vrátných přejedu; když vypínám zapalování, přísahám si, že si v příštích minutách nebudu mechanicky idealizovat všechno, co z tohoto místa vzejde. Pak si to rozmyslím: zapudit okouzlení, jaká pošetilost, a něco si neustále slibovat, jaké odmítání nehodné života! Na dveře mi skočí několik hafanů, zapomněl jsem, jak málo je zajímaví ozdoby.

Jakmile vystoupím z dodávky, obklopí mě pestrá skupinka psů, kteří se předhánějí, kdo mi označí světlé kalhoty; skutečně nejvhodnější volba oděvu. Všichni se sbíhají; psi mají dar vám připomenout, že existujete. Pozoruji je jednoho po druhém a přemýšlím, kdo patří do které rodiny, kdo je spíš vůdce nebo starší vážený člen, kdo je odjakživa rezervovaný nebo vyhýbavý. Snažím se žádného nevynechat. Někteří z nich štěkají, jiní je napodobují a vrtá jim hlavou, proč se nebojím. Paní Château, zburcovaná tímhle koncertem, vyjde z domu a s ní i vůně skořice. Okamžitě ukončí uvítací výlevy; psi ji hbitě uposlechnou, všichni se vracejí ke své nečinnosti, až na jednoho, jakéhosi karamelového čau-čau se zkrabatělou tváří; ten vyběhl ven spolu se skořicí, drží se jí u nohou a trochu se lísá, bezpochyby jí jako jediný patří. Paní Château je právě taková, jak jsem si ji podle hlasu představoval, což je vzácné, moje představy většinou žalostně selhávají. Tmavovlasá žena kolem čtyřicítky, vytáhla, s noblesou prodavačky napůl zakrývající venkovský atavismus, pěsti v bok, hlavu vystrčenou dopředu. Její přímý pohled je

pohledem někoho, kdo má pevný charakter a nemusí být výbušný, aby si prosadil svou. Stiskne mi pevně ruku, už teď působí důležitě. Napadlo mě, že bych ji políbil na tvář. Chovám nedůvěru k lidem, kteří se nezdají být tím, čím jsou; poznáte to celkem brzy a tahle dáma mezi ně nepatří. Šíří se kolem ní laskavost, která není naivní, jemnost, která není otravná, elegance, která je prostá narcismu. A to je důležité, protože je to úplně první člověk, s nímž se štěňata potkala, a já rád věřím v konečné dojmy. Vyměňujeme si obvyklé zdvořilosti, ona o mé schopnosti najít snadno místo a o čase, který mi to zabralo, já o tom, jaký tu máte krásný klid a že vás nebudu dlouho zdržovat. Ale cítím, že není příliš na zbytečná slova, snažím se z toho nedělat vědu.

„Pojďme se podívat na pejsánky!“

Nevím, jestli má člověk pocítovat nějaké uspokojení z toho, že vám dětská věta povznese duši stejně mocně jako dva Rimbaudovy verše, ale je to tak, srdce je tak velkorysé, že vítá *všechny podoby štěstí*. Odpovídám „s potěšením“ nebo něco podobně zkosnatělého.

Procházíme podél jednoho křídla domu. Poprchává. Na vzdáleném konci přilehlého pole se objevuje spektrum barev, milé znamení, že si tu půvaby domluvily schůzku, ale je třeba na tom trvat? Je známo, že jakmile se ji pokusíme uchopit, duha se vzdálí, zmizí a rozplyne.

Procházíme různými prostory, kójemi, neformálními oblastmi, které však pro své obyvatele vypadají jako teritorium. Jsou tu nějaké ploty, sloužící spíš k oddělení než k ochraně, jako čtvrti v nějakém nepravděpodobném městečku, kde se nemusíte bát sousedů. Páchne to tu silně po srsti, tu a tam zaznamenám

pár bobků, ale nic podobného špíně, v níž někteří lidé nechávají své psy hnít.

Jsou tu teriéři, různé druhy pudlů, border kolie, retrívři, pak mně neznámá plemena, mozaika psů všech velikostí, křivek, srstí a duší, úzkoprse otázky identity se tu nezdají být na pořadu dne. Společné mají jen to, že jsou z rodu *Canis lupus familiaris*, potomci jednoho a toho samého šedého vlka. Čas se podepsal na morfologických rozmarech a výkyvech povah, vytvořil malé psy k prozkoumávání nor, odolné psy k pronásledování zvěře, psy s plovacími blánami k záchraně utonulých, mírné psy k vodění slepců a psy, kteří nemají jiný úkol než být součástí světa, jako ty základní zbytečnosti. Zdá se, že všechny etnické skupiny spolu žijí spokojeně. Proč jsme my lidé, potomci stejné opice, byli tak podivně jednotvární, že jsme v sebemenší nuanci melaninu spatřovali radikální a nanejvýš odporný rozdíl? Pokud jde o taxonomii, nezdědili jsme zrovna nejshovívavější škatulky. Jak příjemný musí být život uprostřed tisíců viditelných jednotlivostí! Tehdy bychom se vydali hledat něco většího, co se nazývá lidstvo, naše hvězda nebo nějaký jiný propojující celek. Jsme si příliš podobní, a tak se místo toho raději upínáme k tomu, co nás rozděluje.

Když procházíme kolem, psi se vrtí, štěkají a přibíhají blíž. Dívají se na mě svýma upřímnýma očima a dělají, jako by prosili. Abych si je odvezl s sebou, nebo abych je nevyrvával ze štěstí klanu, kdo ví?

K bernským salašníkům je to ještě pár metrů. Jsou v zadní části domu; je to stejné zónování jako u drogových dealerů, nejsilnější látky jsou na zadním dvorku. Paní Château mi říká,

že je tam umístila proto, že odtamtud vidí do kuchyně a na její obyvatele. Tohle plemeno nesnáší izolaci, potřebuje kolem sebe lidi, ať už jsou jacíkoli, a vidět je pohromadě: je to dědictví pastevecké oblasti, kde plnili jiné úkoly než léčit naši samotu. Aby řeč nestála, připomíná mi, že jde o šest pejsků a šest fenek, velký vrh, všichni že jsou v dobrém zdravotním stavu, očkovaní a čipovaní. Těší mě, že bernská mentalita je v oblasti rovnosti a prevence pandemií tak napřed, ale obávám se, že jednoho dne budeme z rozmaru sledovatelnosti očíslováni i my ostatní. Moje hostitelka zdvořile přikývne s úsměvem, jaký nasazuje ve dnech, kdy jde o prodej. Humor může být oporou, ale pokud mu holdujete sami, jste tak trochu bezradní.

Zahlédnu fenku s unaveným, ale ostražitým pohledem, později jsem se dozvěděl, že je to matka. Odpočívá, je to její čtvrt hodinka bez přísavky. V hlavě se mi vynořuje obraz fen, jakých se po Balkáně potulují desítky, se zduřenými cecíky, jednou ročně březí. Počet mláďat je nepřímě úměrný jejich vitalitě a tyto životy, a po nich další, jsou odsouzené k dalšímu bloudění. Co se týče otce, je to nepochybně jeden z těch hafanů s mohutným hlasem někde opodál, zdánlivě lhostejný k rodinným záležitostem.

Konečně dorazíme do výběhu pro štěňata. Je to nádherné místo, rovina, kam až oko dohlédne, východ slunce jako obětní dar, chráněné před severákem, zalité tichem. Je dobré přijít na svět na tomto magickém místě, obzory jsou hluboké a vzduch průzračný. Je jim měsíc a čtyři dny, zítra to bude pět. Narodili se slepí a hluchí jako všechna štěňata odkázaná na rodičovskou péči, prvních pár dní strávili spánkem a jídlem, ideálem nečinnosti.

A pravděpodobně už i láskou. Posledních pár dní, vypráví paní Château, se probouzejí a ve vzácných chvílích plných energie se zajímají o svět mimo vytahané břicho své matky. Je toho tolik k objevování, a i jejich skrovná ohrádka už znamená nekonečno. Když spí, pak jeden na druhém, zaboření do tepla svých sourozenců: chlad je jejich úhlavním nepřítelem. Pomstí se mu později: nikdy se nebudou muset oblékat.

Za dveřmi staré dřevěné kůlny slyším kvičení, zívání, ňafání a funění, jako by se tam hemžil celý houf. Snažím se oživit své jistoty z doby před několika hodinami, že si psa nevezmu, ale jistoty jsou jako chmýří pampelišek: poskládají se do soudržného celku, a při prvním závanu šťastných vyhlídek jsou ty tam. Paní Château mi řekla, že čas od času oddělí štěňata od matky, aby si odpočinula, k čemuž jí nenasytná láska k mláďatům ponechává jen málo příležitostí. Mimoděk uvažuji, kolik práce má tato žena, kterou by bylo tak snadné degradovat na kuplířku honící se za penězi. Spí jen napůl, vstává při sebemenším zakňučení, krmí své svěřence, stará se o ně, vodí je na procházky, uklízí jejich výběh a vykonává další úkoly, které jsou pro mě jako návštěvníka neviditelné. A nakonec je vidí odcházet. Nakloní se ke dveřím, odstraní dřevěnou západku, která je drží zavřené, a upozorní své „děti“, že mají návštěvu. Dvě matky, dvojnásobná rozpolcenost. Žaludek se mi scvrkl napůl, srdce mi buší do žeber, chystám se odhalit toho, kdo od rána a od počátku světa zaměstnává mé myšlenky. Mám-li věřit, že citlivost je nejhybnější silou, pak jsem v tuto chvíli někým shůry, Všemohoucím.

Vrátka se otevírají, nastává čas setkání. Už se nikdy nebude opakovat.

Jeho vůně po dešti

Tomuto století nejsou ještě ani tři roky, a už se píše jeho dějiny. Hrstka vteřin, které budu odříkávat z paměti, až všechny vzpomínky na věcejšek vyprchají.

Chumel plyšových tvorečků se dá neuspořádaně do pohybu, není jasné, které tělíčko odpovídá které hlavičce a kterému vrnění, máme tu co do činění s celkem. Kňučí to, kutálí se to, padá a vzájemně povaluje, jeden jde za druhým, ten zas následuje toho předchozího, zdá se, že pouhá činnost stačí, že je životně důležité být pohromadě. Jaký necita by tuhle partičku mohl rozdělit? V naší rodině jsme učitelé tělocviku, nebo jak se říká, *tělocvikáři*, a tato práce nás obdařila schopností rychle a přesně spočítat účastníky kolektivního pohybu a zjistit, kdo v nahlášené skupině chybí. Přelétnu tu divokou skupinku pohledem a napočítám jedenáct hráčů, včetně jednoho neposedného růžového a již zamluveného obojku. Počítám znovu, zase jedenáct. Skrumáž se zastavuje u nohou našich čtyř bot jako pod kopcem. Stále jedenáct. Neříkal časopis dvanáct?

Mezi pejskaři koluje velmi lichotivé tvrzení, že pes si vybírá vás, a ne naopak. Domníváme se, že tak do našeho zcivilizovaného života navracíme slavnou živočišnost, navozenou iluzí divoké spřízněnosti, kdy se člověk bojí bláta, ale stále si přeje být vlkem. Tato víra je nesmysl.

A přesně v tu chvíli si mě pes vybral.

Do mého života vstoupilo číslo *dvanáct* s ladnou nenuceností očekávané bytosti.

Etologie psů je věda morousů.

Pokud je to jediná poezie, do níž si přejeme nahlédnout, poslouží nám vychytralými alelami a synapsemi v karteziánském podání; jaká škoda, že se dá všechno vysvětlit a rozpitvat. Tak se prý v průběhu staletí proměnila psí tvář, tak odlišná od původní tlamy osamělého vlka. Kolem očí se objevily dva malé svaly, genetická mutace, která zvedá obočí, rozšiřuje pohled a dodává dnešnímu psovi onu roztomilou výraznost, kterou si tak oblíbily pohlednice a která okouzluje něžné lidské bytosti. Že by tedy očima pronesené „Miluji tě“ nebylo nic jiného než vypěstovaný oportunismus zvířátka, rafinovaného stratéga, které pochopilo zranitelnost svého dvounohého souseda? Není tato akademická verze mrazivá? Je to jinak. Rozhodně.

Ne dřív než za minutu po tlačení jedenácti sourozenců se objeví on. Jako by se vynořil odněkud z bezedna, slepý a zářivý. Sám, oddělený od ostatních, a rozhodně nespěchal, aby mě

viděl. Zjevení, ano, odvažme se toho názvu, bez jiných idolů než víry v setkání. Mohl by se svýma čerstvě otevřenýma očima dívat na stovky divů, na vířící list, na náhodného bratra nebo na tu paní s povědomou vůní, ale on věnuje pevný pohled mně, jako bych byl jedinou nejasností na tomto světě. Zíráme na sebe uchváceně, bez mrknutí, a tahle dětská hra na to, „kdo první sklopí oči, prohrává“, záminka k tolika začínajícím románekům, začíná, aby skončila ve chvíli, kdy jeden z nás zavře oči nadobro. Pozorné oko tohoto psa mě nikdy neopustí a já vím, že těmi okny do duše, za hranicí vidění, se díval a věděl o mně všechno, včetně toho, co jsem se tak usilovně snažil skrýt.

Odehrávají se tyto vteřiny zrovna takto, protože jsme si je přáli tak vroucně, že jsme dokonce otráslí realitou? Je to soběstačná realita, nebo jen laskavá rekonstrukce naší představivosti? Tato otázka trápí lidi, kteří silně pochybují o své moci měnit osudy. Ve skutečnosti je úplně fuk, co bylo první, zda slepice nebo vejce, a jak si s námi pohrává hipokampus, prostě to tak je, on se na mě podíval, já na něj, řekli jsme si „jsi to ty“ a Země změnila osu: hle tajemství života většího, než jsme my sami, toť vše.

Pak najednou zrychlí, což se v jeho definici kinetiky spěchu rovná chůzi bez jeho obvyklého snění; nevšímá si svých jedenácti bratrů a sester, bezohledně po nich šlape, jednu nohu na jednom oku, druhou na dalším, své drobné přední tlapky položí na mé mramorované kalhoty a chce po mně šplhat. Oči stále upřené do těch mých, pro toho drobečka je to jako dívat se na oblohu. Pro mě, obra, je to prosba a zvláštní pocit, připadat si tak vysoký.

Ti, co se bojí, že se hráze protrhnou, nalézají při takových intenzivních vteřinách útočiště v rozvernosti: člověk si nazdařbůh vybere nějaký žertík, naloží s ním s různou mírou obratnosti a tak se vyhne závažnosti situace a myslí si, že mu to prošlo! Málokdo má dost odvahy odhalit své slabiny, ale jednoho dne se jako horliví praktikující kintsugi naučíme orámovat své slabiny zlatem a vystavit je dennímu světlu. Já tyhle strachy mám. Chopím se nenucenosti jako poslední vzpoury, otřu si oči, zatracený vítr jeden, a pokračuji ve svém konvenčním vtipu o přesnosti Švýcarů, kterou tenhle dvanáctý plyšák, který si dává načas s uspořádáním svého života, tak brilantně vyvrací. Je to příběh o tom, že „přece nehoří“, s žalostným přízvukem.

„Ona... já nevěřím svým očím!“

Protože ano, k dovršení těchto neobratných vtípů jsem podlehl genderovému reflexu. Určitě je to samička, jsem si tím jistý. Kdo jiný než tyto dámy dokáže v takové míře předstírat lhostejnost a uchvácení, což je obrovská past, do níž se tak rádi chytíme. Paní Château ho zvedne a prohlásí, že ne, je to chlap, opravdový chlap, usměje se, se vším, co je navenek potřeba. Probleskne mi vzpomínka, jak stojím ve stísněné kanceláři školní sestry, která na základce Luise Lumiéra v Oyonnax přijížděla vždy v prvním říjnovém týdnu, aby všem šestákům stáhla slipy značky Petit Bateau a zkontrolovala, že se jejich gonády rozhodly sestoupit. Kdo byl znovu předvolán v březnu, byl ostatním malým mužům pro smích a strávil nepříjemnou zimu. Než jsem vešel dovnitř, už několik dní obeznámený se zákony gravitace, energicky jsem se zavrtěl. A červenal jsem se pokaždé, když jsem potkal jejího manžela. Nic radostného ani trapného vás

nepoznamená tak přesně jako nostalgie, která se objeví tu a tam v těch nejméně očekávaných chvílích.

Takže je to muž. Bláhově mi připadá, že jsem ještě víc po-
žehnaný. Neměl jsem žádné preference a vlastně jsem o tom
ani nepřemýšlel. Chtěl jsem jen nablízku život, ať už růžový,
nebo modrý, který by oživil ten můj, v tom smyslu, že by mu
dodal novou duši.

Žádám o svolení ho zvednout, tahle věc není moje, poklek-
nu a vezmu ho do náruče jako novorozené dítě. Ve fázích do-
mestikace psů prý bylo hledání náhradních dětí spolu s komen-
zalismem a ochranou před zimou jednou z pák, které člověka
sblížily s voříšky, odpovídá to tedy nepřímému otcovství. Ne-
musím mu podpírat hlavu, celého ho pojme pět mírně se třeso-
cích prstů. Necuká se ani se nezdá vystrašený, že ho popadla něčí
ruka, která by ho mohla snadno rozdrtit. Že by již odvaha? Nebo
poznání. Je tu, klidný, neunavuje se snahou okouzlit, otevírá oči
jako sklíčka, člověk by řekl, že je to krysa, akorát bez zubů, ocasu
a odpudivosti. Pozdravíme se navzájem jako dva chlapi dosta-
tečně přesvědčení o své mužnosti, než aby se bezhlavě oddávali
sladkým řečičkám. Nasadím tón, který automaticky používáme
u něčeho maličkého. Připadá mi, že cítím, jak jeho srdce rychle
tluče; kdyby tak tahle muší váha věděla, co už dobyla, etologo-
vé by nepochybně napsali kapitolu o úskocích myokardu (ale
nakonec, pokud závěry této vědy zní, že živé bytosti se den po
dni v dějinách proměňují, aby se jim spolu žilo lépe, pak těmto
optimistům přisuzuji ty nejskvělejší zásluhy). Paní Château,
zjevně okouzlená čísly, mi pošeptá, že srdce štěněte může bít
až dvěstěkrát za minutu. „No teda,“ na to já.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Jeho vůně po dešti.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.